

הקלף שאיראן מחזיקה הוא תסריט האימה של מדינות המפרץ

23.04.2026 | נועה לזימי | written by

מאחורי ההצהרות האופטימיות שהנשיא טראמפ זורק מעת לעת על כך שהמגעים בין ארה"ב לאיראן מתקדמים היטב, והסכם טוב נמצא ממש מעבר לפינה, ההתפתחויות האחרונות באזור מספרות סיפור מעט אחר, שהצליח לבלבל את מיטב המומחים.

לנוכח מאמצים איראניים לשבור את המצור בהורמוז וכן ביטול הסבב הנוסף של שיחות באסלאמבאד ברגע האחרון, טראמפ הכריז כי הפסקת האש תוארך על מנת לאפשר לאיראן לגבש הצעה ראויה, כאשר ארה"ב ממשיכה במצור.

בין הסכם לתקיפה: טראמפ קונה זמן?

ע"פ רשת פוקס ניוז, הנשיא טראמפ האריך את הפסקת האש ב 3-5 ימים. זהו פחות או יותר הזמן שיקח לנושאת המטוסים האמריקאית ג'ורג' בוש, להגיע למזה"ת ולהצטרף לשתיים המוצבות כבר באזור, מה שמעלה את השאלה האם הנשיא טראמפ קונה זמן להיערכות צבאית לקראת חידוש תקיפות, או שמדובר במנוף לחץ בלבד שנועד לאלץ את איראן לקבל את הדרישות האמריקאיות ^[?] בדגש על הגרעין.

נדמה כי אנחנו נמצאים בצומת קריטית שבה הגעה להסכם וחידוש הלחימה הם שניהם תרחישים סבירים. מחד, עושה רושם כי שני הצדדים ירצו להימנע מהסלמה. נראה כי בטהרן הולכת ומתחזקת ההבנה כי לצד ההיצמדות לקווים אדומים, נכון יהיה מצידה למקד את מאמציה בהשגת הסכם שיאפשר את התאוששות המשטר ושיקומו, בדגש על הסרת סנקציות והפשרת משאבים כלכליים באופן מיידי. ההבנה היא שכל עוד המצור האמריקאי נמשך, הנזק הכלכלי רק הולך וגדל, כך שהזמן פועל לרעתם, וייתכן כי אין מנוס מוויתורים שקודם לכן לא באו בחשבון.

בהקשר זה, התזזיתיות במשא ומתן עשויה לרמוז על כך שבאיראן אין אחידות דעים לגבי מהן אותן פשרות ריאליות מול וושינגטון.

המחנה המתון עמו מזוהה הנשיא פזשכיאן שאינו כלול בצוות המשלחת, ושר החוץ עראקצ'י שמעורב בשיחות, מבטא קו פשרני יחסית. זאת, מתוך הבנה שהמשבר החברתי-כלכלי באיראן ההולך ומעמיק הוא פצצה מתקתקת, וללא סיום של המלחמה, גם במחיר וויתורים כואבים, המשטר האיראני עלול לקרוס לחלוטין.

"לא השמדנו את ישראל" רק שרדנו

מנגד, מי שנותנים את הטון אלו משמרות המהפכה בראשות וחידי, והם דואגים להבהיר פומבית כי לא יסוגו. גם אחראי צוות המו"מ, ששימש בעבר כמפקד חיל האוויר של משמרות המהפכה, וכיום מכהן כיו"ר הפרלמנט של הרפובליקה האסלאמית, מוחמד באקר קאליבאף, ידוע בגישתו הניצית.

מעניין לציין עם זאת, כי אותו קאליבאף הודה בפומבי רק לפני ימים אחדים כי "לא השמדנו את ישראל" רק שרדנו" וכי יש להכיר בנחיתות הצבאית מול ארה"ב וישראל. באותו נאום קרא לנצל את חלון ההזדמנויות לחתימה על הסכם מעמדת כוח [?] גם אם אין מדובר בניצחון מוחלט [?] בטרם תיחלש איראן באופן משמעותי יותר. ייתכן כי אמירתו של טראמפ בדבר פיצול בהנהגה, שאולי נועדה לזרוע בלבול במקביל ההחלטות באיראן, משקפת קרע קיים.

גם בוויינגטון ניכרים מאמצים ממשיים להגיע להסכם, כאשר ברקע, אחוזי התמיכה הכללית במלחמה נמוכים מאוד (בניגוד לתמיכה הגבוהה והיציבה בבית), לצד השלכות כלכליות שמורגשות היטב בכיס של הצרכן האמריקאי. בהקשר זה, ניתן לפרש את הסעיפים המעט מרוככים של מתווה אפשרי לסיום המלחמה שפורסמו על ידי עמית סגל לקראת סבב השיחות שבוטל, כנסיגה מסוימת מהעמדה הראשונית של ארה"ב:

סעיפים אלו כוללים את הפסקת העשרת האורניום ל-15 שנה; המרת האורניום לדלק; פיקוח מלא על אתרי הגרעין; פתיחת מצר הורמוז; סיום המלחמה והסגת הכוחות האמריקניים והסרת הסנקציות הכלכליות. ככל שמדובר במאמץ אמריקני כנה להתקדם להסכם, יש בכך להדאיג את ישראל. תקופת ההגבלה קוצרה מ-20 ל-15 שנה, ובוודאי מהווה צעד אחורה ביחס להצהרות קודמות של טראמפ כי "לא יהיה להם נשק גרעיני לעולם". בנוסף, סוגיית הטיילים הבליסטיים בולטת בחסרונה.

מאידך, מוקדם מדי להספיד את חידוש הלחימה. לפי דיווחים, טראמפ ממשיך להזרים כוחות ואמל"ח לאזור, נוסף על היחידות המיוחדות שנשלחו, המסוגלות לבצע פשיטות כמו למשל על האי חארג'.

אף כי טראמפ יוכל לעת עתה להסתפק באסטרטגיה של חנק כלכלי, שהיא לעצמה זרז להחלשה משמעותית של המשטר, וזאת מבלי להיגרר למערכה קינטית [?] המשך מעשי תוקפנות של איראן כדוגמת ירי לעבר ספינות בהורמוז, עשויים להביא להתלקחות אזורית נרחבת, כזו שתערב שחקניות נוספות, אולי גם ישראל.

אם איראן תמתח את הקו יותר מדי, ייתכן שלטראמפ לא תהיה ברירה אלא לבצע תקיפות, גם אם נקודתיות, כנגד תשתיות אנרגיה ותשתיות אזרחיות נוספות כפי שאיים. גם באיראן מבינים את השבריריות של המגעים ואת פוטנציאל ההסלמה הגבוה, וסביר כי הם פועלים לחילוץ מלאי הטיילים שנפגעו בתקיפות ולחידוש הגישה למשגרים בצד הכנות נוספות.

ומה עם החות'ים?

ימים ספורים לפני סבב השיחות הראשון בין ארה"ב לאיראן באסלאמאבאד, בריאיון שנתן ל-CNN ב-6 באפריל, בכיר החות'ים מוחמד עלי אל-חות'י מסר כי הארגון ימשיך לכבד את הפסקת האש עם ארה"ב ולא יחדש את התקיפות בים סוף או נגד יעדים אמריקניים אם ארה"ב תנהג באופן דומה. יש לשער כי תזמון ההודעה איננו מקרי.

ואילו בשבת דווח כי שר ההגנה החות'י מוחמד אל-עטפי הצהיר: "הכוחות המזוינים של תימן נמצאים בכוונות גבוהה להתמודדות עם כל תוקפנות נגד העם התימני". אל-עטפי טען כי הלחימה המחישת את "אחדות הזירות" וחשפה את "חולשתן ושבירותם של הבסיסים האמריקאיים באזור".

עד כה המעורבות החות'ית במלחמה נותרה ברף הנמוך, עם שיגורים של טילים בודדים לעבר שטח ישראל. ייתכן כי טהרן ממתינה לראות אם במסגרת שיחות, ככל שיחודשו, ארה"ב תיאות להסיר את המצור הימי ^[2] מצור המשיית עליה נזקים כלכליים כבדים.

אם לאו, באיראן עשויים להחליט לשלוף את הקלף החות'י ככלי להפעלת לחץ נוסף על הסחר הבינלאומי על ידי סגירת מצרי באב אל מנדב, עורק קריטי לתעבורה של אנרגיה וסחורות, אשר היקפה כבר ירד דרמטית מאז מתקפות החות'ים במהלך "חרבות ברזל".

המורדים התימנים עשויים לתקוף ישירות את נמל ינבו הסעודי, נקודת היציאה של צינור הנפט עוקף הורמוז לים האדום, לשבש את חופש השיט על ידי חידוש המתקפות נגד ספינות ואף לתקוף תשתיות ייצור אנרגיה רגישות באופן שישבית לחלוטין את הייצור ^[2] תסריט האימה של מדינות המפרץ.

פורסם בישראל היום, בתאריך 23 באפריל 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.